

Nr 505.

Av herrar **Sandström** och **Molander**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 210, angående statsförvärf av Härnösand—Sollefteå järnväg m. m.

I proposition nr 210 har Kungl. Maj:t föreslagit, att staten skulle övertaga Härnösand—Sollefteå järnväg. Denna järnväg har hittills varit den enda enskilda järnvägen norr om Gävle.

Det torde ej vara riksdagens ledamöter obekant, att, då man på 1870-talet började planera statsbanor uppåt Norrland, statsmakterna tänkte sig, att denna bana skulle byggas smalspårig. Av denna anledning byggdes från en del av Norrlandsstäderna smalspåriga järnvägar inåt landet. Meningen var den, att dessa banor skulle byggas fram till den blivande norra stambanan. Emellertid kom stambanan att byggas bredspårig. Statsmakterna byggde sedan själv bibanor till samtliga städer i Norrland med undantag för Härnösand och inlöste samtidigt de smalspåriga banorna, som av dessa städer och omkringliggande orter byggts.

När byggandet av norra stambanan närmade sig Härnösand, byggdes under uppbyggandet av oerhörda krafter en enskild bana Härnösand—Sollefteå, vilken bana kostade dessa trakter och särskilt Härnösands stad betydande penningssummor. Man undrar över, varför vederbörande skulle bygga denna enskilda bana, då man såg, att staten själv byggde banor till alla städer söder om Härnösand, men man hoppades väl, att staten skulle inlösa även denna bana, så mycket mera som den var bredspårig. Så har emellertid hittills ej skett. Det är nu med stor tillfredsställelse vi emottagit Kungl. Maj:ts proposition med förslag till övertagande av denna bana.

Såsom av Kungl. Maj:ts proposition framgår, har staten en gång lånat Härnösand—Sollefteå järnvägsaktiebolag 2,350,000 kronor. Under 38 år har detta bolag ordentligt betalt ränta och amortering å detta belopp. Cirka 800,000 kronor hava sålunda återbetalts av kapitalet förutom räntor. Enligt propositionen återstå nämligen endast 1,543,000 kronor oguldna. För denna relativt obetydliga summa övertager nu staten Härnösand—Sollefteå över 10 mil långa järnväg. Man undrar, hur detta kan vara möjligt. Jo, det beror därpå, att orter, där järnvägen går fram, och särskilt Härnösands stad fått betala mellanavgiften mellan den summa, som järnvägen kostat, och ovannämnda 1,543,000 kronor. Järnvägen har sålunda kostat Härnösands stad nära 2,500,000 kronor.

Samma år, som staten lånade Härnösand—Sollefteå järnväg 2,350,000 kronor, anslog riksdagen 850,000 kronor till byggande av järnvägen Mellansel—Örnsköldsvik. Det synes oss därför ej vara obilligt, om riksdagen be-

viljade Härnösands stad någon liten ersättning för dess stora utlägg. Järnvägsbolaget har för närvarande en skuld till Härnösands stad på cirka 450,000 kronor, som staden nu nödgas avstå ifrån. Det kan därför icke anses obilligt om staten betalade denna skuld.

Det framhålles i den kungliga propositionen, att järnvägens drift sannolikt allt fortfarande kommer att visa underskott flera år framåt. Kungl. Maj:t synes emellertid hava förbisett inkomsten av den trafik, som Härnösand—Sollefteå järnväg tillfört och allt fortfarande kommer att tillföra statens järnvägar. Enligt den utredning, som av kungl. järnvägsstyrelsen utförts, tillförde Härnösand—Sollefteå järnväg statens järnvägar en inkomst av nära 150,000 kronor under år 1930. Dessa 150,000 kronor torde kunna anses vara en ej dålig ränta på den ännu oguldnade delen av Härnösand—Sollefteå järnvägsaktiebolags lån av staten även om man till detta belopp lägger de 240,000 kronor, som Kungl. Maj:t äskar för banans istandsättande.

Men härtill kommer ännu en sak. Väglängden från Stockholm över Ostkustbanan, som staten ju redan till större delen äger, och Härnösand—Sollefteå järnväg till övre Norrland är mera än 50 kilometer kortare än norra stambanan. Vilken årlig besparing blir det ej för statens järnvägar att draga allt gods på övre Norrland 50 kilometer kortare väg, och vilken tidsvinst bör det ej bli för övre Norrlands invånare att resa en så pass mycket kortare väg, sedan Härnösand—Sollefteåbanan blivit istandsatt och likvärdig med statens övriga banor.

Allt detta är skäl, som böra tagas i beaktande.

Då denna bana kommer att såsom statsbana fylla ett stort behov för statens järnvägar, och då banan tillkommit genom synnerligen stora uppoffringar från Härnösands stads sida, anse vi att billighetsskäl tala för, att Härnösands stad i någon mån kompenseras för de stora utgifter, som staden haft för denna bana.

Vi hemställa därför att riksdagen måtte besluta

1) att bifalla Kungl. Maj:ts proposition om statens övertagande av Härnösand—Sollefteå järnväg, samt

2) att till Härnösands stad betala 450,000 kronor, eller det mindre belopp, som riksdagen kan anse skäligt, för de stora utlägg nämnda stad haft för ovannämnda banas tillkomst.

Stockholm den 31 mars 1932.

Nils V. Sandström.

Helmer Molander.